

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 4. An ratio practici & speculatiui sumatur ab extremis tantùm tanquam
ab extrinsecis specificatiuis, vel etiam tanquam à constitutis per se.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

quæ ex modo tendendi practica esse possit perseverante chimæ impossibilitate.

31

Ad rationem dubitandi suprà adductam, respondeo, casu quo modò chimæ fieret possibilis, fore ut Deus posset chimæram producere ex vi assensus, quem tunc haberet circa possibilitatem chimæ, non verò ex vi alicuius cognitionis quam modò habet, ac proinde nunc nullam dari cognitionem in Deo, ex vi cuius Deus in aliquo casu posset producere chimæram, quia hæc debet esse actus quo Deus iudicat chimæram esse possibilem, qui repugnat dum chimæra possibilis non est, ut necessariò daretur in Deo, casu quo chimæra esset possibilis, quia repugnat in Deo falsum iudicium, & necessariò datur in ipso Deo verum iudicium de quocumque obiecto.

§. III.

Formalitates extremorum, in ordine ad quæ sumitur ratio cognitionis practica, & speculativa, assignantur.

32

Diximus rationem practici semper sumi ex principio, & obiecto, & non nisi ab utroque simul posse adequatè sumi, & ratione speculativi ab illorū quolibet posse adequatè sumi, & de facto ita adequatè desumi, licet nō repugnet desumi in aliqua cognitione ex obiecto tantum, & non ex principio, et si repugnet desumi ex principio & non ex obiecto. Ceterum cum in principio, & in obiecto sint quædam prædicata essentialia, alia individualia, superest sciendum à quibus prædicatis obiecti, & principij desumatur, ut possimus agnoscere an cognitio practica vel speculativa dicatur in ordine ad aliquod essentialia vel individualia principij vel obiecti, ex quo principio inferemus an ratio practici & speculativi sit cognitionis essentialis, necne, & quomodo hæc differentie opponantur.

33

Censeo rationem practici in quacumque cognitione nō posse sumi ab vno vel altero prædicato obiecti, sed necessariò desumendam esse ab omnibus formalitatibus quæ in illo sunt, à suprema ratione entis usque ad ultimam differentiam individualement illius. Ratio est, quia ex parte obiecti cognitionis practica requiritur obiectum contineri in virtute productiva principij cognoscentis. Sed non sufficit contineri ratione prædicati specifici, sed necessum est contineri ratione omnium prædicatorum, ut cognitio terminata ad tale obiectum sit practica: ergo ratio practici desumitur in cognitione ex omnibus prædicatis quæ sunt in obiecto. Minorem probo: cognitio practica debet tendere circa obiectum quod physicè possit produci à cognoscente: sed eo ipso quod obiectum cognitum secundum aliquam rationem secum identificatam non continetur in virtute cognoscentis; non poterit physicè ab illo produci, quia ad hoc ut ego possim effectum producere non sufficit effectum non habere repugnantiam ex prædicato generico, aut specifico ut à me producat, si illam habet ex alio prædicato inferiori, quia eo ipso quod ex aliquo prædicato repugnet produci à me, nullā ratione potero illum producere; ut patet in cognitione Petri eiusdem speciei cum alia cognitione, quam ego produco de eodem obiecto, quæ præcisè ex prædicato specifico posset à me produci: sicuti producit propria cognitio; quia tamen ex prædicato individuali repugnat illam à me produci, absolute illam producere non possum: ergo ratio practici quæ importat obiectum posse physicè produci à cognoscente desumenda est ex omnibus prædicatis, seu ex omnibus formalitatibus, quæ in obiecto reperiuntur.

34

Ex ratione suprà dicta inferitur rationem speculativi posse sumi adequatè ex vno vel altero prædicato obiecti ratione cuius repugnet productio illius ab hoc principio, siue hoc prædicatum sit specificum siue individuale: exempli gratia, cognitio, quam ego habeo syllogismi qui potest fieri à Petro, & non à me desumit rationem speculativi ex ratione individua effectus, ratione cuius repugnat à me produci, & non ex ratione specifica, ratione cuius præcisè sumpta nō repugnat à me produci, quia alius syllogismus eiusdem speciei potest à me produci; cognitio verò, quam ego habeo de creatione Angeli, speculativa est ratione prædicati specifici, quia eo ipso quod talis actio in specie repugnat à me procedere, imò ex ratione generica creationis, quia eo ipso quod sit creatio, non potest à me neque ab aliqua potentia creata dependere, quapropter

prædicta cognitio ex ratione generica obiecti, videlicet ex prædicato creationis imbibito in obiecto adequatè erit speculativa, & similiter ex ratione specifica talis creationis, necnon ex prædicato individuali huius numero creationis, habebit rationem cognitionis speculativæ ex quocumque adequatè, quia quodcumque prædicatum sufficiens impedimentum est per se sumptum, ut obiectum huius cognitionis procedat tanquam è principio activo à principio cognoscente.

35

Vnum in hac rescire oportet, quod quotiescumque ratio speculativi desumitur ex aliquo prædicato superiori obiecti, ex omnibus illo inferioribus desumi necesse est: ratio est, quia quotiescumque actio ex prædicato generico repugnat produci ab aliquo principio, eandem repugnantiam habet ex differentia specifica contrahente tale prædicatum genericum ad certam speciem; & quotiescumque habet hanc repugnantiam ex prædicato specifico, eandem habet ex prædicato individuali, quia nequit prædicatum inferius contineri in virtute causæ, in qua non continetur prædicatum superius cum illo identificatum, nec potest dari virtus productiva Petreitas, & non hominis, neque virtus productiva rationalis, & non animalis. Sic licet argui: cognitio desumit rationem speculativi ex prædicato specifico: ergo ex individuali, & similiter ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis: Cognitio non sumit rationem speculativi à prædicato individuali obiecti: ergo neque ab specifico: & sic de aliis.

36

Iam si rationem speculativi in ordine ad principium inspicimus, eodem modo de illa iudicium ferendum est, ac in ordine ad obiectum; potest enim desumi ex prædicato specifico, & ex prædicato individuali adequatè ex quocumque illorum & tantum ex prædicato individuali, & non ex specifico. Sic cognitio, quam habet homo de Angeli creatione eo ipso, quod est cognitio hominis est speculativa, quia implicat ab homine Angelum produci, & similiter eo ipso quod est cognitio talis hominis, eodem modo ac de ratione specifica & individuali dicebamus, & cognitio quam ego habeo de syllogismo, qui potest fieri à Petro, non habet ex prædicato specifico principij esse speculativam, quia aliud principium cognoscitivum eiusdem speciei mediā aliā cognitione specifica eiusdem speciei potest illum syllogismum producere, sed ex prædicato individuali principij cognoscentis, quod ex eo quod si talis homo non potest illum syllogismum producere, quem ex prædicato hominis præcisè sumpto non repugnabat ab illo principio produci.

37

Ultimò de ratione practici in ordine ad principium eodem modo iudicium fero, ac de eadē ratione in ordine ad obiectum; censeo enim desumendam esse adequatè ab omnibus prædicatis, quæ sunt in principio simul sumptis usque ad ultimam differentiam individualement, quia hæc numero actio quæ est praxis, respicit hoc numero principium, in quo sunt contractæ omnes rationes superiores; Exempli gratia: hic syllogismus in quem fertur cognitio practica supponit hunc numero intellectum, in quo est inclusa ratio intellectui, & intellectum includit rationem viventis, & ratio viventis prædicata alia superiora usque ad supremum genus. Ultimò quia ad hoc ut cognitio sit practica requiritur necessariò nullum esse prædicatum in principio cognoscente, ratione cuius repugnet obiectum ab illo produci: ergo ratio practici necessariò desumenda est ex omnibus formalitatibus, quæ sunt in principio cognoscitivum.

§. IV.

An ratio practici & speculativi sumatur ab extremis tantum tanquam ab extrinsecis specificativis vel etiam tanquam à constitutis per se.

38

Diximus iam rationem practici & speculativi desumi ab obiecto & principio, & explicuimus formalitates obiecti, & principij à quibus formalitates istæ desumantur, nunc superest sciendum, an ab eisdem formalitatibus desumantur prædictæ rationes tanquam ab specificativis tantum extrinsecis, ex quibus in ipsas cognitiones derivantur rationes intrinsecæ practici & speculativi, vel etiam tanquam à formis, ex vi quarum formaliter cognitio in ratione practica, vel speculativa constituitur, quod est idem ac inquirere, an ratio practici, vel speculativi sit adequatè

adequatè intrinsecam cognitioni, an verò constituitur per cognitionem, & per aliquid ab illa distinctum.

39 Dico primò. Quilibet cognitio practica præter intrinsecum respectum, quem dicit ad principium, & obiectum identificatum cum ipsa cognitione, dicit formaliter possibilitatem obiecti distinctam ab ipsa cognitione. Probo facillè: Cognitio practica, quam modò habet artifex de opere artificio, quod potest conficere, eo præcisè quod opus illud, quod est cognitionis obiectum fieret repugnans, non esset practica, neque ex vi illius posset opus efficaciter imperari à voluntate artificis: ergo cognitio illa formaliter ut practica importat formaliter possibilitatem intrinsecam obiecti, quam ab ipsa cognitione distinctam est.

40 Dico secundò. Cognitio practica includit formaliter potentiam actuum principij cognoscitivi ad producendum suum obiectum, quod eadem ratione probò: Cognitio constituitur formaliter practica ex eo quod illius principium possit medio actu voluntatis ab ipsa cognitione directo efficere suum obiectum. Sed hæc ratio importat formaliter potentiam actuum in principio cognoscente ad obiectum producendum: ergo ratio practici constituitur formaliter per hanc potentiam actuum principij cognoscitivi in ordine ad obiectum. Confirmatur: cognitio secundum se tantum est quædam applicatio obiecti ad principium cognoscens, quæ formaliter nihil aliud præstat: ergo ex eo potest dici applicatio practica seu deferens ad operationem, quia in principio, cui obiectum applicatur, insidet activa virtus ad producendum obiectum media illa applicatione; sic enim contingit in applicatione locali agentis ad passum, quæ per potentiam agentis formaliter constituitur conditio ad operandum, & practica applicatio, non enim ex alio capite dicimus applicationem inter ignem & lignum practicam esse, & conditionem ad operandum, nisi quia in igne reperitur virtus ad agendum in lignum; & applicationem inter duo alba non esse practicam, neque conditionem ad operandum, nisi quia neutrum illorum potest agere in alterum; quod si alteri virtus activa superveniret ad agendum in aliud, eadem applicatio, quæ antea non erat conditio ad operandum, diceretur practica, & conditio ad operandum. Ultimò etiam si per impossibile permaneret eadem cognitio, quam modò habeo de syllogismo faciendo, eo præcisè quod deficeret in me virtus activa ad talem syllogismum faciendum, cognitio illa non esset practica: ergo cognitio in ratione practice dicit formaliter in principio cognoscente virtutem in ordine ad suum principium.

Dico tertio. Omnis cognitio practica creata habet connexionem cum principio activo, ex vi cuius formaliter constituitur practica. Ratio prælo adest: Cognitio constituitur practica per virtutem activam in ordine ad obiectum identificatum cum principio cognoscente: sed habet intrinsecam connexionem cum principio cognoscente à quo per se ipsam dependet: ergo habet intrinsecam connexionem cum virtute activa identificata cum tem actuali principio.

41 Dico quarto. In communi sententia quæ asserit virtutem productivam esse connexam cum possibilitate effectus, cognitio quæ defecto est practica, habet connexionem intrinsecam cum possibilitate sui obiecti. Probo facillè: cognitio habet connexionem cum principio productivo sui obiecti: principium productivum habet connexionem cum possibilitate eiusdem obiecti, quod potest producere: ergo cognitio quæ de facto est practica, habet connexionem mediatam cum possibilitate obiecti; non præcisè quia hæc possibilitas est obiectum cognitionis, sed quia est terminus relationis, quam dicit ad illam principium productivum, cum quo cognitio practica per se ipsam coniungitur. Ob hanc intrinsecam connexionem, quam habet cognitio practica secundum hæc principia cum principio activo, & obiecto, ex vi quorum formaliter constituitur practica, vulgò dicitur rationem practici esse intrinsecam cognitioni, & cum illa identificatam, non tamen ita res se habet, aliud enim est cognitionem per se ipsam esse connexam cum extremis, ex vi quorum constituitur practica, & per se ipsam habere non posse non esse practica; aliud per se ipsam practica constitui, ut in simili dicitur *Ca. 1. 6. de anima, Punct. 1. de cognitione divina*, quæ per se ipsam habet connexionem cum obiecto creato, ex vi cui vera constituitur, & per se ipsam habet non posse

non esse veram, & tamen non constituitur adequatè per se vera formaliter, sed per se ipsam, & per obiectum ab illa distinctum, cum quo habet connexionem.

42 Dico quinto. In mea sententia, quæ non admittit connexionem inter principium productivum, & possibilitatem effectus, cognitio practica creata non habet ex se seu per locum intrinsecum connexionem cum possibilitate sui obiecti, per quam practica constituitur, quia si per impossibile obiectum fieret repugnans, eadem cognitio permaneret, ut latè probò *Controu. 6. de anima, Punct. 1.* ubi adhuc cognitiones intuitivas creatas affirmo non esse connexas cum suis obiectis, nisi hæc obiecta supponantur in alio genere, ut principia ipsarum cognitionum. Dixi cognitiones non habere ex se seu per locum intrinsecum connexionem cum possibilitate obiecti, quia etiam si per impossibile deficeret obiectum, permaneret cognitio, quod est cognitionem per locum intrinsecum non esse connexam cum obiecto, licet cum illo connectatur propter necessitatem, quam in se habet possibilitas obiecti, quæ indefectibilis est, ac proinde quotiescumque existit cognitio, cuius obiectum aliquando est possibile, semper necessariò coexistit possibilitati obiecti, non necessitate ortà ex ipsa cognitione, sed ex obiecti necessitate, ut dicam citato loco de veritate propositionum, quæ feruntur in obiecta necessaria.

43 Dico sexto. Quilibet cognitio practica in Deo non solum est connexa, sed identificata cum virtute productiva obiecti per quam constituitur practica, & est connexa cum possibilitate obiecti per quam etiam formaliter practica constituitur. Vtraque pars conclusionis est omnino certa, prior quia in Deo cognoscente obiectum, & potente illud producere, cognitio, & virtus productiva realiter sunt idem; posterior, quia cognitio practica Dei est assensus circa obiecti possibilitatem, cui essentialiter repugnat falsitas, & ita ex eo quod hic assensus existat in Deo per locum intrinsecum inferitur dari illius obiectum eà ratione, quæ repræsentatur.

44 Dico septimò. Cognitio speculativa non necessariò constituitur speculativa formaliter adhuc inadquatè per impossibilitatem obiecti, neque per impotentiam principij ad illud producendum, sed potest adequatè constitui speculativa, ex modo tendendi, quem habet in obiecto: ut patet in scientia visionis, quam habet Deus de effectu iam producto, quæ fertur in obiectum non repugnans, & dicit principium cognoscitivum potens producere tale obiectum, & nihilominus non est cognitio practica, sed speculativa. Similiter cognitio quilibet creata, quæ repræsentatur productio obiecti ut mala, & disconveniens cognoscenti, quod illud potest producere, supponit in principio potentiam ad producendum tale obiectum, & connotat obiectum non repugnans, & nihilominus respectu illius productionis speculativa est, quia ex vi talis cognitionis non potest voluntas imperare productionem, quæ obicitur ut disconveniens, quod si imperet fugam, seu non productionem obiecti, cognitio erit practica respectu fugæ, seu non productionis, non tamen respectu productionis. Idem contingit in cognitione, quæ credit artifex repugnantiam involvere opus artificiosum, quod absque vlla repugnantia posset ab ipso fieri, quod iudiciū necessariò est speculativum, & tamen in obiecto nulla est repugnantia, sed tantum in mente falsò apprehendente, & in principio cognoscente est potentia ad tale opus producendum.

45 Dico octavò: Impotentia principij cognoscentis ad producendum obiectum cognitum, & repugnantia ipsius obiecti sufficiunt ad constituendam adequatè cognitionem speculativam, quia illarum quilibet sufficiens est ut obiectum non producat ex vi cognitionis, & ita illarum quilibet sufficiens est ut adequatè constituat cognitionem purè speculativam, & non practicam.

46 Ex his concluditur cognitionem constitui practicam adequatè per modum, quo repræsentat obiectum identificatum cum cognitione, & per non repugnantiam obiecti distinctam ab omni cognitione, quam essentialiter supponit cognitio practica increata, & cum qua cognitio creata nullam habet connexionem, & per virtutem productivam principij cognoscentis respectu obiecti cogniti, quæ in Deo identificatur cum ipsa cognitione, & cum qua cognitio creata essentialiter est connexa, quæ omnia simul sumpta essentialiter requiruntur, ut cognitio sit practica. Eadem ratione concluditur cognitionem posse adequatè con-

stitui speculatiuam ex defectu cuiuscumque ex his, quæ ad cognitionem practicam constituendam requiruntur, eo enim ipso quod illorum aliquod deficiat, cognitio non erit practica, sed pura obiecti speculatio, quod est formaliter cognitionem esse speculatiuam.

S. V.

Quomodo opponantur cognitio practica, & speculatiua.

Probat Hurt. disp. 11. de anima sect. 4. § 24. rationem practici, & speculatiui non esse differentias oppositas, quia idem habitus, & idem intellectus potest dici simul practicus, & speculatiuus. Displicet ratio, quia idem intellectus est simul assentiens, & dissentiens circa diuersa obiecta, & tamen assensus, & dissensus, quantumvis sint circa diuersa obiecta essentialiter differunt, ratio est quia intellectus non constituitur formaliter assentiens, & dissentiens per se ipsum, sed per actus superadditos, & inter se distinctos, & ita potest habere à formis essentialiter differentibus has diuersas denominationes, quæ essentialiter opponuntur in ordine ad eundem actum, & extrinsecè possunt idem denominare principium. Sic dici potest de cognitione practica, & speculatiua, quia intellectus & habitus non sunt practici neque speculatiui per se formaliter, sed tantum desumunt has denominationes ab actibus, unde etiam si essentialiter differant, sicut assensus, & dissensus, amor & odium possunt eundem intellectum, & eundem habitum denominare.

Soluenda est hæc quæstio ex alio capite, videlicet ex ipsa natura practici, & speculatiui, & ex ipsis formalitatibus, per quas cognitio constituitur practica, vel speculatiua, quas assignauimus Puncto præcedenti, ubi statui rationem practici desumi ex modo tendendi per ordinem ad differentias indiuiduales, & specificas principij, & obiecti, & ex ipsis rationibus formalibus specificis, & indiuidualibus obiecti, ex quo inferitur rationem practici semper importare rationem specificam & indiuidualem cognitionis. Diximus etiam rationem speculatiui aliquando sumi tantum ex differentiis indiuidualibus; aliquando verò ex differentiis specificis; ex quibus infero in his cognitionibus, in quibus ratio speculatiui desumitur ex differentia specifica, rationem speculatiui essentialiter differre à ratione practici reperta in alia cognitione; in his verò, in quibus ratio speculatiui desumitur tantum ex differentiis indiuidualibus, rationem speculatiui non differre essentialiter à ratione practici in alia cognitione reperta. Eo enim modo quo differunt duæ differentie indiuiduales, different ratio practici & speculatiui formaliter sumptæ, & eadem ratione differt hæc cognitio practica ab illa speculatiua, sicut differt hoc indiuiduum ab alio.

Rem. exemplis explico: cognoscit homo motum progressiuium, quem ipse elicere potest; cognoscit Angelus eundem motum progressiuium: cognitio Angeli est speculatiua eo præcisè quod sit cognitio Angeli, ac proinde ex differentia essentiali; cognitio hominis circa idem obiectum est practica ex eo quod sit cognitio hominis, & talis hominis, qui potest hunc motum progressiuium præstare, quod dicitur non solum differentiam indiuidualem cognitionis, sed specificam. In his cognitionibus ratio practici, & ratio speculatiui essentialiter differunt, quia sumuntur ex differentiis essentialiter oppositis. Cognoscit Petrus syllogismum quem potest elicere, cognoscit Ioannes eundem syllogismum; cognitio Petri est practica, cognitio Ioannis est speculatiua præcisè ex differentia indiuiduali: in his cognitionibus ratio practici & speculatiui essentialiter non differunt, sed tantum indiuidualiter. Similiter in eadem potentia potest esse duplex cognitio eiusdem speciei circa obiecta numero distincta, quarum una sit practica, & altera speculatiua præcisè ex differentia indiuiduali, in quibus ratio practici & speculatiui non importabunt rationes specificas essentialiter oppositas sed tantum indiuiduales. Exhibeo exemplum; cognosco ego per hanc cognitionem syllogismum, qui potest fieri à me cognitione practica, & cognosco syllogismum eiusdem speciei, quem potest elicere Petrus, quæ cognitio erit speculatiua, & tamen cognitiones secundum se, illarumque principia & obiecta tantum indiuidualiter differunt. Ex quibus inferitur in his cognitionibus rationem practici & speculatiui non pos-

se importare differentias specificas essentialiter oppositas, sed totam illarum oppositionem in differentiis indiuidualibus contrahentibus eandem rationem specificam esse constitutam.

Tandem concludo in aliquibus cognitionibus rationem practici, & speculatiui importare oppositionem secundum differentias specificas, in aliis verò tantum secundum differentias indiuiduales, & ex se rationes istas abstractas non magis dicere hanc rationem quam illam, quia ratio practici dicit cognitionem dependentem à principio & terminatam non per dissensum, sed saltem per apprehensionem, aut per assensum ad productionem effectus, qui non repugnet produci à principio; & principium, quod ex se virtutem habeat ad producendum effectum, & cognitio speculatiua constituitur per earentiam cuiuscumque ex requisitis. Sed hoc principium non posse producere hunc effectum, & illud posse eundem producere, aliquando procedit ex differentia specifica, ut in homine, & equo, quorum equus ex conceptu specifico potest equum producere; & homo similiter ex conceptu specifico non potest producere equum; & in homine & Angelo cognoscitur eundem discursum, qui potest produci ab homine ex conceptu specifico & indiuiduali, & non potest produci ab Angelo ex conceptu specifico Angeli, & ita cognitio practica hominis, & cognitio speculatiua Angeli dicunt rationes practici & speculatiui essentialiter oppositas: in cognitionibus verò Petri & Ioannis de syllogismo eodem, qui potest fieri à Petro & non à Ioanne, cognitio Petri quatenus practica solum differt à cognitione Ioannis quatenus speculatiua secundum differentiam indiuidualem, quia cognitiones ipsæ inter se tantum differunt indiuidualiter, & ex indiuiduatione principiorum prouenit hoc non posse producere hunc effectum, quem aliud principium producere potest.

Obiicies: Cognitio semper constituitur speculatiua per respectum ad principium & obiectum, sed respectus ad hæc extrema est essentialis: ergo constituitur speculatiua per respectum essentialem cognitioni: ergo ratio speculatiui semper dicit conceptum essentialem cognitioni. Respondeo essentiale esse actui dicere respectum ad principium, & ad obiectum, non tamen omnis respectus, quem actus dicit ad hæc extrema est illi essentialis, quia in actu reperitur respectus ad rationes essentielles principij & obiecti, & hic est essentialis actui, & reperitur respectus ad rationes indiuiduas principij & obiecti, & hic respectus est indiuidualis actui, per quem adequatè plures actus speculatiui constituntur.

Posse eandem cognitionem ferri in duplex obiectum & esse practicam respectu vnius, & speculatiuam respectu alterius (mihi dubium non est, quia potest vnum obiectum esse operabile, & in illud ferri modo operabili, & aliud non esse operabile, vel etiam si operabile sit, non ferri in illud modo operabili ex modo illud proponendi, vel defectu virtutis in principio, aut possibilitatis in obiecto).

Disputant Hurt. & Arriaga, an respectu eiusdem obiecti possint esse duo actus inhærentes eidem potentie, quorum vnus sit practicus & alter speculatiuus. Negat Hurt. disp. 1. §. 16. affirmat Arriaga disp. 1. §. 69. Ego cum distinctione respondeo, vtrumque practicum, vel vtrumque speculatiuum esse futurum, si vterque eodem modo versetur circa obiectum, si verò diuerso modo versentur, vnum esse practicum & alterum speculatiuum poterit contingere; ut videre est in scientia visionis & scientia simplicis intelligentiæ, de eodem obiecto existente, & possibili, quarum scientia simplicis intelligentiæ est practica, & scientia visionis est speculatiua, & vtraque respicit idem obiectum formaliter abique formalitate in aliquo distincta.

PUNCTVM III.

De scientiarum unitate.

Vellem me paucis ab hac quæstione expedire, & meam in hac re mentem clarè explicare, quia illam apud plures valde confusam lego, & apud paucos aliquid fixum inuenio, quo quæstionem definiant, ita vt de illo modo mente non possit alia suboriri prolixior.